

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

INHOUD

1. DOELSTELLING	2
2. IDENTIFICATIEGEGEVENS.....	3
2.1 <u>Opdrachtgever</u>	3
2.2 <u>Opdrachtuitvoerders</u>	3
2.3 <u>Coördinatie</u>	3
3. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN.....	4
3.1 <u>Algemeen</u>	4
3.2 <u>Praktische proeven 2018</u>	4
3.2.1 Kostenbijdrage	4
3.2.2 Uitvoering	7
3.2.3 Rapportering door monsternamelaboratorium.....	8
3.2.4 Rapportering en opvolging door VITO	8
3.3 <u>Dedicated audits 2018</u>	9
3.3.1 Kostenbijdrage	9
3.3.2 Aankondiging	11
3.3.3 Rapportering en opvolging door VITO	11
3.4 <u>Audit 'Algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025'</u>	11
3.5 <u>Administratieve aspecten en facturatie</u>	12

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen (TP OVAM 2018)

1. DOELSTELLING

Betrouwbare en vergelijkbare analyseresultaten zijn onontbeerlijk om een adequaat materialenbeleid te voeren en om de rechtszekerheid te waarborgen. Kwaliteitsvolle meetresultaten op afvalstoffen en andere materialen vereisen dat de monstername en de analyse volgens uniforme procedures worden uitgevoerd. Het is bijgevolg cruciaal dat alle erkende rechtspersonen de verplichte procedures (CMA) nauwgezet uitvoeren.

Met de uitbreiding van het toepassingsgebied van het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL) zijn de erkenningen voor de monstername van afvalstoffen en andere materialen ingevoerd. Deze erkende rechtspersonen worden in het VLAREL ook aangeduid met de naam laboratoria. Alle erkenningen van VLAREL, bijgevolg ook de erkenningen van analyse- en/of monsternamelaboratoria in de discipline afvalstoffen en andere materialen, worden verleend voor onbepaalde duur.

Ook nadat een laboratorium aan de erkenningsvoorwaarden voldaan heeft moet het erkend laboratorium nog de algemene en specifieke gebruikseisen naleven. Een van de specifieke gebruikseisen is de deelname aan de georganiseerde controle op de kwaliteit van de monsternemingen, beproevingen, metingen en analyses waarvoor het laboratorium erkend is. De bevoegde afdeling voor de erkenningen in de discipline afvalstoffen en andere materialen is de afdeling Afval- en Materialenbeheer (AMB) van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Door het uitvoeren van kwaliteitscontroles bij erkende laboratoria wil de afdeling AMB bereiken dat de monstername en de analyse van afvalstoffen en andere materialen op uniforme wijze en enkel volgens het CMA gebeuren. De OVAM laat zich voor die controle bijstaan door het referentielaboratorium van het Vlaamse Gewest, i.c. VITO.

De controle van de erkende analyselaboratoria door middel van de AARDE ringtesten gebeurt in 2018 in discipline afvalstoffen en andere materialen enkel nog voor pakket A.7 (asbest). Voor monsternemingen en voor beproevingen, metingen en analyses waarvoor geen ringtest kan aangeboden worden voorziet het VLAREL een controle door middel van een technische proef.

VLAREL art. 44 bepaalt dat de kosten van de controles van de beproevingen en monsternemingen, metingen en analyses voor de helft voor rekening komen van de deelnemende laboratoria.

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen (TP OVAM 2018)

2. IDENTIFICATIEGEGEVENS

2.1 Opdrachtgever

OVAM
Afdeling Afval- en Materialenbeheer
Stationsstraat 110
2800 MECHELEN

2.2 Opdrachtuitvoerders

Monsternemingsinstanties en laboratoria die erkend zijn of wensen te worden als laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materialen volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).

Merk op dat de erkende rechtspersonen die enkel monstername uitvoeren door voormelde omschrijving in VLAREL toch aangeduid worden met de juridische term 'laboratorium' terwijl ze geen analyses uitvoeren.

2.3 Coördinatie

VITO
Dienst Ringtesten en Erkenningen (REE)
Boeretang 200
B-2400 Mol

Contactpersonen:

Hilde Van den Broeck
Coördinator erkenningen OVAM
+32 (0)14/335925
hilde.vandenbroeck@vito.be

Heidi Hensen
Administratief medewerker
+32 (0)14/335904
audit@vito.be

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen (TP OVAM 2018)

3. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN

3.1 Algemeen

In opdracht van OVAM heeft VITO voor de pakketten waarvoor geen ringtest geprogrammeerd wordt, periodiek een technische proef voorzien. Volgens VLAREL bijlage 10, hoofdstuk 2, kan deze technische proef bestaan uit een of meer van de volgende mogelijkheden:

- het door VITO bijwonen van een typische monsterneming, waarbij aan het laboratorium gevraagd wordt om specifieke aspecten van de uitvoering te demonstreren;
- het deelnemen aan een door VITO georganiseerde meting;
- het door VITO bijwonen van een typische meting, waarbij aan het laboratorium gevraagd wordt om specifieke aspecten van de uitvoering te demonstreren;
- een documentaire controle door VITO van de inhoud van de rapporten;
- een controle door VITO van de gehanteerde berekenings- en rapportagewijze;
- het uitvoeren van een meting op een door VITO aangeboden proefobject;
- een documentaire controle door VITO van het validatiedossier en de berekende meetonzekerheid, opgesteld door het laboratorium;
- het deelnemen aan een multiplechoice-examen, georganiseerd door VITO.

Naar uitvoering toe kunnen de technische proeven ingedeeld worden in 2 groepen:

- technische proeven die extern het labo gebeuren zoals de 'praktische proef' voor monsternamelabo's.
- technische proeven die intern op kantoor of exploitatiezetel plaatsvinden. Deze interne technische proeven gebeuren zowel bij analyse- als monsternamelabo's en worden aangeduid als 'dedicated audits'.

3.2 Praktische proeven 2018

3.2.1 *Kostenbijdrage*

Uit volgende tabel kan afgeleid worden voor welke pakketten een praktische proef voorzien wordt en welke kostenbijdrage of kosten hiervoor van toepassing zijn.

OVAM/VITO technische proeven voor monster-name of analyse van afvalstoffen en andere materialen (TP OVAM 2018)

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Datum praktische proef	Matrix - Locatie	Rapportering	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria ¹ (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria ¹ (EUR, excl. BTW)
A.3.3.	vlootende verontreinigingen	11/10/2018 ³	gerecycleerde granulaten - Mol (VITO, H196)	Zie infobundel 'OVAM ringtesten afval-bodem 2018'		
MA.2	monsterneming voor gebruik als meststof/ bodemverbeterende middel	08/05/2018	groencompost - Eeklo (IVM Milieubeheer)	datum + 3 weken	325	650
MA.7.2	monsterneming asbest in lagen	10/10/2018 of 11/10/2018 of 12/10/2018	verhardingslaag - Mol (VITO, H196)	datum + 3 weken	375	750
MA.7.1 & MA.7.2	asbestherkenning	10/10/2018 of 11/10/2018 of 12/10/2018	gerecycleerde granulaten - Mol (VITO, H196)	datum	375	750
+ vaste kost per labo voor organisatie OVAM technische proeven onafhankelijk van aantal pakketten ²					200	400

OVAM/VITO technische proeven voor monster-name of analyse van afvalstoffen en andere materialen (TP OVAM 2018)

- 1 Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat het laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO, is de praktische proef gratis.
- 2 Laboratoria die deelnemen aan de OVAM/VITO ringtesten dienen geen vaste kost te betalen; Deze vaste kost zal maximaal 1x aangerekend worden; dus geen extra vaste kost voor dedicated audits indien ook wordt deelgenomen aan een of meerdere praktische proeven.
- 3 Distributiedatum dat monster vlottende verontreinigingen bij VITO moet afgehaald worden.

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

De data voor de praktische proeven zijn vermeld in bovenstaande tabel. **Gelieve deze data reeds nu op te nemen uw veldwerkplanning.** Voor de praktische proeven die op meerdere data georganiseerd worden mogen de laboratoria hun voorkeursdatum(s) doorgeven, zodat VITO hiermee rekening kan houden in de planning van de praktische proeven. Gelieve hiervoor het formulier in bijlage 1 naar VITO (audit@vito.be) door te mailen vóór 1/04/2018.

VITO behoudt zich het recht voor om in de loop van 2018 wijzigingen aan te brengen aan de onderwerpen, locaties en/of data.

De kostenbijdrage voor erkende laboratoria in bovenstaande tabel geldt voor alle laboratoria die voor de betreffende monsternemingen, beproevingen, metingen of analyses erkend zijn en erkend wensen te blijven.

3.2.2 Uitvoering

In de loop van 2018 zal VITO een reeks gezamenlijke praktische proeven organiseren voor de monsternamelabo's, waarbij per erkenningspakket eenzelfde monsternamesituatie voorgesteld wordt aan alle deelnemers.

De toe te passen monstername- en analysemethoden zijn opgenomen in het Compendium voor monsterneming en analyse (CMA, <http://www.emis.vito.be/node/260>).

De monsternemer zorgt zelf voor de nodige bemonsterings-, voorbehandelingsapparatuur en recipiënten of verpakkingsmateriaal, voldoende om alle matrixtypes binnen het pakket te kunnen bemonsteren, tenzij dit vooraf anders gemeld wordt aan de deelnemers (bijv. mogelijkheid tot gebruik wiellader, boot,...).

Ten laatste één week voor de organisatie van een praktische proef zullen de deelnemers via de webapplicatie Robin de belangrijkste richtlijnen ontvangen i.v.m. de locatie, het uurschema met aanduiding tijdstip wanneer het laboratorium verwacht wordt en tijdsduur waarbinnen de monsterneming dient uitgevoerd te worden, de te bemonsteren partij(en), faciliteiten ter plaatse, veiligheidsmaatregelen, specifieke aandachtspunten op het terrein,

De keuze van de monsternemer(s) is vrij, zolang het:

- een monsternemer betreft die binnen het monsternamelaboratorium bevoegd verklaard is voor de betreffende monstername;
- een monsternemer betreft die nog niet aan de praktische proef voor het betreffende pakket heeft deelgenomen; deze bepaling vervalt indien alle

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

monsternemers van het labo reeds aan een praktische proef voor het betreffende pakket hebben deelgenomen;

- o alle monsternemers binnen het monsternamelaboratorium over de jaren heen, op regelmatige basis (zullen) deelnemen aan de praktische proef voor het betreffende pakket.

Aan de deelnemers wordt gevraagd om de uurschema's te respecteren, zowel naar begintijdstip als naar tijdsduur toe. Gelieve u tijdig (15 min. voor het opgegeven uur) aan te melden aan de ingang van het opgegeven bedrijf of locatie (tenzij anders vermeld in de specifieke richtlijnen).

Vanaf dan zal u begeleid worden naar de monsternamelocatie(s) door één van de VITO- of OVAM-auditoren, waar u de opdracht krijgt tot het bemonsteren van één of meerdere specifieke monsternamesituaties. In de richtlijnen is het tijdsbestek, waarbinnen de monstername moet worden uitgevoerd, vermeld rekening houdend met de specifieke situatie(s) en/of matrix.

De volledigheid en de staat van de monstername-uitrusting (voorbehandelings- en monsternameapparatuur, recipiënten, verpakkingsmateriaal), en de mogelijkheden voor transport van de monsters zal eveneens beoordeeld worden.

Tenzij expliciet gevraagd in de richtlijnen, worden er geen verdere analyses gevraagd op de genomen monsters. In dat geval dienen de monsters na afloop van de praktische proef ter plaatse achtergelaten te worden.

3.2.3 Rapportering door monsternamelaboratorium

Van elke monsterneming - uitgevoerd in het kader van een praktische proef voor een bepaald pakket - zal gevraagd worden om een **verslag van de monsterneming** op te stellen.

Het verslag van de monsterneming, alsook een scan van de originele veldnotities, dient binnen de gestelde rapporteertermijn in 'Robin' opgeladen te worden.

3.2.4 Rapportering en opvolging door VITO

De beoordeling van de praktische proeven zal gebeuren overeenkomstig VLAREL, bijlage 10, hoofdstuk 2, eventueel aangevuld met specifieke criteria die voorafgaand aan de uitvoering van de praktische proef zullen worden meegedeeld.

Na de praktische proef zal VITO een verslag opmaken met daarin:

- de (non-)conformiteit(en) van de uitvoering met de betreffende CMA-methode(n) die ter plaatse geëvalueerd door auditor(s) van VITO en/of OVAM, indien van toepassing;

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

- het al dan niet voldoen van de bij de meting bekomen resultaten aan de specifieke criteria, indien van toepassing.

Dit verslag zal in 'Robin' geplaatst worden.

Een laboratorium waarbij tekortkomingen werden vastgesteld kan alsnog slagen voor de praktische proef indien de in het verslag opgenomen tekortkomingen worden weggewerkt. De nodige evidentie daarvoor dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO en zal vervolgens geëvalueerd worden.

3.3 Dedicated audits 2018

3.3.1 *Kostenbijdrage*

De pakketten waarvoor VITO in de loop van 2018 dedicated audits zal uitvoeren zijn in onderstaande tabel opgelijst. In deze tabel zijn eveneens de van toepassing zijnde kostenbijdrage of kosten opgenomen.

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
A.2.1	Gebruik als meststof/bodemverbeterend middel – anorganische parameters	650	1300
A.2.2	Gebruik als meststof/bodemverbeterend middel – organische parameters	650	1300
A.2.3	Gebruik als meststof/bodemverbeterend middel – specifieke parameters	300	600
A.3.1	Gebruik als niet-vormgegeven bouwstof (inclusief matrix waterbodem)	700	1400
A.3.2	Gebruik als vormgegeven bouwstof	500	1000
A.4	Verbranden	600	1200
A.5.1	Storten – algemene parameters	650	1300
A.5.2	Storten – specifieke organische parameters	500	1000

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
A.6	Microbiologische bepalingen op de eindproducten van verwerkt dierlijk afval	400	800
B.3.2***	Waterbodem - monostortplaats	250	500
MA.1.1	Monsterneming van specie – in situ	200	400
MA.1.2	Monsterneming van specie – ex situ	100	200
MA.2	Monsterneming voor gebruik als meststof/bodemverbeterend middel	300	600
MA.3	Monsterneming voor gebruik als bouwstof-vaste stoffen	300	600
MA.4	Monsterneming voor het verbranden	300	600
MA.5	Monsterneming voor het storten	250	500
MA.6	Monsterneming van eindproducten bij de verwerking van dierlijk afval	300	600
MA7.1	Monsternaming asbest in hopen	350	700
MA7.2	Monsternaming asbest in lagen	250	500

+ vaste kost per labo voor organisatie OVAM technische proeven onafhankelijk van aantal parameterpakketten**	200	400
---	-----	-----

* Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO is de praktische proef gratis.

** Laboratoria die deelnemen aan de OVAM/VITO ringtesten of praktische proeven dienen hier geen vaste kost te betalen;
Deze vaste kost zal maximaal 1x aangerekend worden; dus geen extra vaste kost voor dedicated audits indien ook wordt deelgenomen aan een of meerdere praktische proeven.

*** Gratis voor laboratoria die al deelnemen aan pakket A.5.1

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

3.3.2 Aankondiging

Bij het inplannen van de dedicated audits in opdracht van OVAM zal VITO nagaan welke dedicated audits vereist zijn op basis van de erkenning van het betrokken laboratorium, en hiermee rekening houden bij het vastleggen van het team voor de gecombineerde controle en de duur ervan. In de mail waarmee de datum/data en praktische modaliteiten van de dedicated audit worden megedeeld zullen de pakketten waarvoor dedicated audits voorzien zijn expliciet worden vermeld. Laboratoria dienen zich hiervoor bijgevolg niet zelf in te schrijven.

Indien voor een dedicated audit specifieke voorbereidende acties verwacht worden van het laboratorium (bv. het stand-by zijn van een bevoegd uitvoerder of apparaat, het vooraf zoeken van een geschikte bemonsteringslocatie in de nabijheid van het laboratorium, ...) zal VITO deze uiterlijk een week voor het bezoek doorgeven.

3.3.3 Rapportering en opvolging door VITO

De beoordeling van de dedicated audits zal gebeuren overeenkomstig VLAREL, bijlage 10, hoofdstuk 2, eventueel aangevuld met specifieke criteria die voorafgaand aan de uitvoering van de dedicated audit zullen worden megedeeld.

Na het bezoek zal VITO een verslag opmaken van de dedicated audit aangevuld met bevindingen. Al naargelang de aard van de dedicated audit (analyse- en/of monsternamelabo) zijn dit:

- de vastgestelde tekortkomingen, indien van toepassing;
- het al dan niet voldoen van de bij de meting bekomen resultaten aan de specifieke criteria.

In het eerste geval kan een laboratorium waarbij tekortkomingen werden vastgesteld alsnog slagen voor de dedicated audit indien de in het verslag opgenomen tekortkomingen werden weggewerkt. De nodige evidentie daarvoor dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO en zal vervolgens geëvalueerd worden.

3.4 Audit 'Algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025'

Een erkend analyselaboratorium moet voor ten minste één parameter per discipline over een ISO 17025-accreditatie beschikken met betrekking tot de te volgen methoden. Voor deze accreditatie wordt het algemeen kwaliteitssysteem gecontroleerd door BELAC of andere accreditatie-instelling.

OVAM/VITO technische proeven voor monstername of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

Voor een monsternamelaboratorium dat alleen erkend wil worden voor een pakket dat alleen monstername omvat is volgens VLAREL geen accreditatie verplicht maar volstaat een gunstige beoordeling van de VITO over de toepassing van ISO 17025 met betrekking tot de te volgen methoden vermeld in art. 45. In voormelde situatie dient VITO een bijkomende audit van het algemeen kwaliteitssysteem uit te voeren. Deze audit zal gelijktijdig met de dedicated audit uitgevoerd worden. De kostenbijdrage voor deze audit is in onderstaande tabel opgenomen.

Algemeen kwaliteitssysteem	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
ISO 17025 audit	700	1400

* Bij een eerste audit, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO is de audit gratis.

Bij het inplannen van de dedicated audits in opdracht van OVAM zal VITO nagaan of er een controle van het algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025 (voor een niet-geaccrediteerd laboratorium) dient te gebeuren en zal hiermee rekening gehouden worden bij het vastleggen van het auditteam.

Na het bezoek zal VITO een verslag opmaken van de ISO 17025 audit met daarin de vastgestelde tekortkomingen. De in het verslag opgenomen tekortkomingen dienen binnen de opgelegde termijn weggewerkt te worden. De nodige evidentie hieromtrent zal aan VITO bezorgd worden die ze zal evalueren.

3.5 Administratieve aspecten en facturatie

Voor de administratieve opvolging en facturatie van de technische proeven zal gebruik gemaakt worden van de webapplicatie 'Robin'.

In uw labo account in 'Robin' - voor (monstername)laboratoria die nog niet geregistreerd zijn in 'Robin', zal VITO een labo-account in 'Robin' aanmaken en per mail kort de relevante functionaliteiten van deze webapplicatie toelichten - wordt een tabel opgeladen waarmee de inschrijving van uw laboratorium voor de pakketten waarvoor een praktische proef georganiseerd wordt reeds vooraf ingevuld is. De pakketten van de dedicated audits worden niet voorafgaandelijk in Robin opgeladen. Via mail wordt een labo wel op de hoogte gebracht voor welke pakketten er een dedicated audit plaatsvindt.

In de loop van het najaar kan het laboratorium de totale kostenbijdrage van de technische proeven OVAM (praktische proeven, dedicated audits, controle ISO

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen

(TP OVAM 2018)

17025 en vaste kostenbijdrage) terugvinden in 'Robin'. Op basis hiervan dient het laboratorium een bestelbon aan VITO te bezorgen, waarnaar gerefereerd zal worden op de factuur.

De facturatie van de kostenbijdrage zal rond het einde van elk kalenderjaar gebeuren.

Indien u problemen heeft met het gebruik van de webapplicatie 'Robin', gelieve dan contact op te nemen met VITO:

- Toon De Ceuster (014/335905)
- Heidi Hensen (014/335904)

OVAM/VITO technische proeven voor monster- name of analyse van afvalstoffen en andere materialen (TP OVAM 2018)

Bijlage 1 : Formulier met voorkeursdatum(s) voor deelname aan de praktische proeven

Naam labo / monstername instantie:

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Datum technische proef	Voorkeursdata
MA.7.2	monstername asbest in lagen	10/10/2018 of 11/10/2018* of 12/10/2018	
MA.7.1 & MA.7.2	asbestherkenning	10/10/2018 of 11/10/2018* of 12/10/2018	

* = datum ophaling ringtestmonster A.7 (asbest)

Gelieve dit formulier vóór 1/04/2018 door te mailen naar audit@vito.be